

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ СУХОПУТНИХ ВІЙСЬК
ІМЕНІ ГЕТЬМАНА ПЕТРА САГАЙДАЧНОГО
КАФЕДРА ГУМАНІТАРНИХ НАУК**

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ОСНОВИ СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНИХ ЗНАНЬ**

**Львів
2024**

Реєстраційний номер _____

Розроблено та внесено:

кафедрою гуманітарних наук Національної академії сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного.

Силабус навчальної дисципліни розглянутий на засіданні кафедри гуманітарних наук

Протокол від « _____ » _____ 2024 року № _____

Назва курсу	Основи соціально-політичних знань
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Інститут морально-психологічного забезпечення, кафедра гуманітарних наук
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	25 – Воєнні науки, національна безпека, безпека державного кордону 14 – Електрична інженерія 03 – Гуманітарні науки 253 – Військове управління (за видами збройних сил) 254 – Забезпечення військ (сил) 255 – Озброєння та військова техніка 141 – Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка 034 – Культурологія 025 – Музичне мистецтво
Викладач (-і)	
Контактна інформація викладача (-ів)	p_kohut@ukr.net
Консультації по курсу відбуваються	щопонеділка, 15.00-17.00 (каб. 402, вул. Батуринська, 2) онлайн-консультації
Сторінка курсу	
Інформація про курс	Курс розроблений таким чином, щоб надати слухачам базові знання з соціології, національної безпеки, політичної науки, відомості щодо функціонування державно-політичної системи України. Дисципліна викладається у 5-6 семестрах 3 курсу в обсязі 3 кредити ЄКТС.
Коротка анотація курсу	Курс «Основи соціально-політичних знань» побудований з врахуванням специфіки підготовки військовослужбовців. Тому поряд з загальними засадами соціології, національної безпеки, політичної науки, основ державного управління у ньому значна увага приділена специфічним категоріям воєнної безпеки, військової організації держави.
Мета та цілі курсу	Під час вивчення навчальної дисципліни «Політологія та соціологія» передбачається набуття компетентностей, теоретичних знань та умінь, достатніх для успішного виконання професійних обов'язків за обраною спеціальністю (спеціалізацією), а саме: ЗК 1. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів). ЗК 2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК 4. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо. ЗК. 6. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології. ЗК 7. Здатність працювати в команді. ЗК 8. Здатність працювати автономно. ЗК 10. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку,

	<p>верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.</p> <p>ЗК 11. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.</p>
<p>Література для вивчення дисципліни</p>	<p style="text-align: center;">Основна література</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Горбулін В. П. Засади національної безпеки України : підручн. / В. П. Горбулін, А. Б. Качинський. – К. : Інтертехнологія, 2009. – 272 с. 2. Дворецька Г.В. Соціологія: Навч. посібник / Г.В. Дворецька – К.: КНЕУ, 2002. – 472 с. 3. Лісовський П. М., Лісовська Ю. П. Національна безпека України / П. М. Лісовський, Ю. П. Лісовська. – К. : Університет «Україна», 2020. – 292 с. 4. Лукашевич М.П. Соціологія: Загальний курс / М.П. Лукашевич, М.В. Туленков. – К.: Каравела, 2004. 5. Піча В.М. Соціологія: загальний курс. Навчальний посібник для студентів вищих закладів освіти України. – К.: Каравела, 2004. – 248 с. 6. Політологія. Книга перша: Політика і суспільство. Книга друга: Держава і суспільство / А. Колодій, В. Харченко, Л. Климанська, Я. Космина. – Київ : Ельга-Н, Ніка-Центр, 2000. 7. Політологія: Курс лекцій / П.П.Ткачук, О.М.Щурко, М.М.Голик. – Львів: НАСВ, 2017. 8. Політологія: навчальний посібник. / М.П. Гетьманчук, В.К. Гришук, Я.Б. Турчин та ін. – К. : Знання, 2011. 415 с. 9. Політологія: підручник для курсантів вищих військових навчальних закладів Збройних Сил України / За заг. ред. В. Ф. Смолянюка. – 1-е видання, – Вінниця: НОВА КНИГА, 2002 р. – 446 с. 10. Ситник Г. П. Концептуальні засади забезпечення національної безпеки : навч. посіб. / Г. П. Ситник, В. І. Абрамов, Д. Я. Кучма ; за заг. ред. Г. П. Ситника : у 3-х ч. Ч. 1 : Філософсько-методологічні та системні основи забезпечення національної безпеки. – К. : НАДУ, 2009. – 248 с. 11. Ситник Г. П. Концептуальні засади забезпечення національної безпеки : навч. посіб. / Г. П. Ситник, В. І. Абрамов ; за заг. ред. Г. П. Ситника : у 3-х ч. Ч. 2 : Методологічні основи державного управління національною безпекою. – К. : НАДУ, 2009. – 240 с. 12. Ситник Г. П. Концептуальні та організаційні засади забезпечення національної безпеки : навч. посіб. / Г. П. Ситник. – К. : Вид-во НАДУ, 2005. – 120 с. 13. Ситник Г. П. Національна безпека України: теорія і практика : навч. посіб. / Г. П. Ситник, В. М. Олуйко, М. П. Вавринчук ; за заг. ред. Г. П. Ситника. – Хмельницький ; К. : Кондор, 2007. – 616 с. 14. Смолянюк В. Ф., Деменко О. Ф., Прибутько П. С. Основи національної безпеки України : навч. посіб. – К. : ПАЛИВОДА А. В., 2017. – 140 с. 15. Соціологія: Курс лекцій / за ред. В.М. Пічі. – К.: Заповіт, 1996. – 344 с. 16. Соціологія: Підручник / Н. П. Осипова, В. Д. Воднік, Г. П. Клімова та ін.; За ред. Н. П. Осипової. — К.: Юрінком Інтер, 2003. — 336 с.

17. Соціологія: Підручник для вищої школи / В.І. Волович, Г.Т. Головенко, М.І. Горлач та ін.; За ред. В.Г. Кременя. – Х.: Фактор, 2006. – 768 с.
18. Соціологія: Підручник для студентів вищих навчальних закладів / В.І. Волович, М.І. Горлач, В.Г. Кремень та ін. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 808 с.
19. Соціологія: Підручник для студентів вищих навчальних закладів / За ред. Городяненка В.Г. – К.: Видавничий центр «Академія», 2005. – 560 с.
20. Тихомирова Є. Б. Основи соціології : Підручник / Є. Б. Тихомирова. –Рівне: Перспектива, 2006. – 333 с.
21. Харук А.І. Соціологія: Курс лекцій / А.І. Харук. – Львів: АСВ, 2015. – 94 с.
22. Хто є хто в західній та вітчизняній соціології: навч. соціол. словник для студ. / наук. ред. та упор. В.М. Піча. – Л.: Світ, 1999. – 160 с.
23. Черниш Н.Й. Соціологія: Курс лекцій / Н.Й. Черниш. – Львів: Кальварія, 2004. – 543 с.
24. Юрій М.Ф. Соціологія: Підручник / М.Ф. Юрій. – К.: Кондор, 2005. – 288 с.

Додаткова література

25. Антонов В. О. Конституційно-правові засади національної безпеки України: монографія / В. О. Антонов; наук. ред. Ю. С. Шемшученко. – К. : ТАЛКОМ, 2017. – 576 с.
26. Вакуленко С.М. Соціологія праці / С.М. Вакуленко. – Х.: ХНУ, 2006. – 216 с.
27. Вербець В.М. Методика організації та проведення соціологічного дослідження: Начально-методичний посібник / В.В. Вербець. – Березно, 2008. – 231 с.
28. Головатий М.Ф. Соціологія політики / М.Ф. Головатий. – К.: МАУП, 2003. – 504 с.
29. Дзьобань О. П. Національна безпека: світоглядні та теоретико-методологічні засади : монографія / О. П. Дзьобань. – К. : Право, 2021. – 776 с.
30. Екологічна безпека України : навч. посіб. / М. І. Хилько. – К., 2017. – 266 с.
31. З історії української соціологічної думки: навчальний посібник /В.М. Піча, Н.Й. Черниш, Л.Й. Кондратик. – Л., 1995. – 64 с.
32. Захарченко М.В. Історія соціології (від античності до початку ХХ ст.) / М.В. Захарченко, О.І. Погорілий. – К.: Либідь, 1993. – 336 с.
33. Ліпкан В. А. Теоретичні основи та елементи національної безпеки України. - К. : Текст, 2003. – 600 с.
34. Лукашевич М.П. Соціологія економіки / М.П. Лукашевич. – К.: Каравела, 2005. – 288 с.
35. Матвеев С.О. Економічна соціологія / С.О. Матвеев, Л.І. Лясота. – Суми: Університетська книга, 2006. – 184 с.
36. Міжнародний імідж України: / Ткачук П.П., Будзінська В.М., Волощук С.М., Власюк С.І., Гетьманчук М.П., Офіцинський Р.А., Сивак О.І., Феденко О.В., Тумашов А.В., Шлемкевич Л.П., Щурко О.М.: Навчальний посібник. –Львів: ЛІСВ, 2007.– 166 с.
37. Паніна Н.В. Технологія соціологічного дослідження: Курс лекцій /

	<p>Н.В. Паніна. – К.: Наукова думка, 1996. – 232 с.</p> <p>38. Піча В.М. Як підготувати, провести і узагальнити результати соціологічних досліджень / В.М. Піча, С.Й. Вовканич, В.М. Маковецький. – Л., 1996. – 34 с.</p> <p>39. Політологія (термінологічний словник): Довідкове видання / П.П.Ткачук, О.М.Щурко. – Львів: АСВ, 2014. – 100 с.</p> <p>40. Політологія : Навчальний посібник / Бабкіна О.В., Горбатенко В.П. – К. : ВЦ, 2006. – 568 с.</p> <p>41. Політологія: Навч. посіб. 8-е вид., перероб. і доп. / Гелей С.Д., Рутар С.М. – К.: 2012. – 466 с.</p> <p>42. Політологія: навч. посіб. для студ. вищ. закладів освіти / В.М. Піча, Н.М. Хома. – 3-тє вид., випр. і доп. – Львів : Новий Світ – 2002. – 344 с.</p> <p>43. Ручка А.О. Курс історії теоретичної соціології / А.О. Ручка, В.В. Танчер. – К.: Наукова думка, 1995. – 223 с.</p> <p>44. Світова гібридна війна: український фронт / За заг. ред. В. П. Горбуліна. Національний інститут стратегічних досліджень. – К. : НІСД, 2017. – 496 с.</p> <p>45. Ярошенко А.О. Курс лекцій з історії соціології / А.О. Ярошенко. – К.: НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2005. – 195 с.</p> <p style="text-align: center;">Інформаційні ресурси</p> <p>46. Воєнна доктрина України. URL: http://www.president.gov.ua/documents/5552015-19443</p> <p>47. Конституція України. – Видавництво Верховної Ради України, 1996 р. URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80</p> <p>48. Про засади внутрішньої і зовнішньої політики. Закон України. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2411-17</p> <p>49. Про Збройні Сили України. Закон України. URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1934-12</p> <p>50. Про національну безпеку України. Закон України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19</p> <p>51. Про оборону України. Закон України. URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1932-12</p> <p>52. Стратегічний оборонний бюлетень України. URL: http://www.president.gov.ua/documents/2402016-20137</p> <p>53. Стратегія національної безпеки України. URL: http://https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/287/2015</p> <p>54. Хартія про особливе партнерство між Україною і НАТО. URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/994_002.</p> <p>Інформаційно-аналітичні матеріали щодо впровадження досвіду російсько-української війни, що надійшли в Національну академію сухопутних військ і впровадженні в дисципліни «Політологія», «Основи соціально-політичних знань» станом на 08.08.2023 р.:</p> <p>55. Інформаційний бюлетень щодо вдосконалення систем впровадження бойового досвіду у ЗСУ. Головне управління підготовки ЗСУ. Реєстр відправника: №348/2к 03.01.18.</p> <p>56. Інформаційний бюлетень. ГШ ЗСУ (командний центр Об'єднаного оперативного штабу ЗСУ). Реєстр відправника: № 313 /ГКЦ/2/6565К від 30.12.17.В/Ч А 0135</p>
Тривалість курсу	90 год.

Обсяг курсу	60 годин аудиторних занять, у тому числі 36 годин лекцій, 12 годин семінарських занять, 10 годин групових занять, 2 години залік. 80 години самостійної роботи.
Очікувані результати навчання	<p>РН 1. Застосовувати Кодекс честі офіцера, дотримуватись морально-етичних норм поведінки, створювати атмосферу довіри, взаємоповаги, доброзичливості і толерантності у військовому колективі, діяти соціально відповідально та свідомо, дотримуватись правил військового етикету.</p> <p>РН 2. Аналізувати і прогнозувати суспільні явища й процеси, виділяти нормативно-правові засади забезпечення національної безпеки України, питання правового регулювання ведення збройної боротьби.</p> <p>РН 3. Адаптуватись до швидких змін обстановки та діяти в новій ситуації.</p> <p>РН 4. Демонструвати творче та гнучке мислення, здатність до самооцінки, наполегливість, активність, комунікабельність, стресостійкість, навички самоконтролю, особисту мотивацію на військову службу.</p> <p>РН 11. Знати та розуміти правові засади функціонування держави, основи законодавства України; системи забезпечення національної безпеки України та основні принципи її функціонування; структуру сектору національної безпеки та оборони держави, особливості функціонування і взаємодії його складових; основи міжнародного права, структуру міжнародних організацій та основи їх діяльності в умовах інтеграційних процесів.</p>
Теми	ДОДАТОК (схема курсу)
Підсумковий контроль	Диференційований залік
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватись під час викладання курсу	Лекції Презентації Дискусії Есе
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду діяльності)	<p>Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою.</p> <p>Підсумкове оцінювання:</p> <ul style="list-style-type: none"> - семінарські заняття, активність на лекціях, виконання есе та написання контрольних робіт – 50% загальної оцінки (максимальна кількість балів – 50); - залік – 50% загальної оцінки (максимальна кількість балів – 50). <p>Письмові роботи: очікується, що слухачі виконають декілька видів письмових робіт (реферати, есе).</p> <p>Академічна доброчесність: очікується, що роботи слухачів будуть їхніми оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикавання джерел, списування, втручання в роботу інших слухачів становлять, але не обмежують, приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі слухача є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману.</p> <p>Відвідування занять є важливою складовою навчання. Очікується, що</p>

	усі слухачі відвідають усі лекції та семінарські заняття курсу. Слухачі мають інформувати викладача про неможливість відвідання занять. Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються.
Питання до заліку	<ol style="list-style-type: none"> 1. Охарактеризуйте структуру та функції соціології. 2. Проаналізуйте структуру соціологічного знання. 3. Поясніть зміст поняття «суспільство» в соціології. 4. Охарактеризуйте типи суспільств. 5. Розкрийте основні соціологічні підходи до вивчення особистості. 6. Розкрийте зміст соціалізації особистості. 7. Поясніть соціологічну структуру особистості. 8. Охарактеризуйте зміст поняття «соціальний інститут». Які виділяють види соціальних інститутів? 9. Розкрийте суть категорій «соціальний статус» і соціальна роль». 10. Поясніть основні підходи до визначення соціальної структури суспільства. 11. Розкрийте зміст понять «соціальна стратифікація» та «соціальна мобільність» 12. Розкрийте суть, структуру та типи соціологічного дослідження. 13. Розкрийте суть програми соціологічного дослідження. Якою є її типова структура? 14. Поясніть значення вибірки в соціологічному дослідженні. Які види вибірки ви знаєте? 15. Охарактеризуйте аналіз документів як метод соціологічного дослідження. 16. Охарактеризуйте опитування як метод соціологічного дослідження. 17. Дайте характеристику спостереженню як методу соціологічного дослідження. 18. Розкрийте суть соціологічного експерименту як методу дослідження. 19. Охарактеризуйте соціометрію як метод соціологічного дослідження. 20. Поясніть предмет військової соціології. 21. Розкрийте основні підходи до структурування військової соціології. 22. Охарактеризуйте базові категорії військової соціології та її основні завдання. 23. Охарактеризуйте предмет і категорії соціології конфлікту. 24. Поясніть, як ви розумієте причини та механізм соціального конфлікту. 25. Поясніть, як ви розумієте структуру та функції соціології конфлікту. 26. Охарактеризуйте засоби попередження та розв'язання соціальних конфліктів. 27. Охарактеризуйте предмет і функції етносоціології. 28. Дайте характеристику релігії як соціальному інституту, її еволюції та організаційним формам. 29. Охарактеризуйте предмет і функції соціології культури. 30. Розкрийте класичні та сучасні принципи наукового осмислення проблеми забезпечення національної безпеки. 31. Обґрунтуйте систему цінностей як основу забезпечення безпеки

	<p>людини, соціуму, суспільства.</p> <p>32. Розкрийте суть онтологічно-гносеологічного підходу до механізмів забезпечення національної безпеки.</p> <p>33. Поясніть інституційно-цивілізаційний принцип формування механізмів забезпечення національної безпеки.</p> <p>34. Дайте поняття національних інтересів. В чому суть національних інтересів України?</p> <p>35. Які сфери національних інтересів України?</p> <p>36. Класифікуйте сучасні загрози національним інтересам та національній безпеці України.</p> <p>37. Які основні наявні та ймовірні загрози воєнній безпеці України?</p> <p>38. Дайте поняття та розкрийте систему забезпечення воєнної безпеки України.</p> <p>39. Виявіть проблеми відповідності забезпечення воєнної безпеки України сучасним внутрішньополітичним та зовнішньополітичним викликам.</p> <p>40. Які шляхи, форми та методи удосконалення механізмів забезпечення воєнної безпеки України в сучасних умовах?</p> <p>41. В чому суть інноваційного підходу до розробки перспективних механізмів забезпечення воєнної безпеки України?</p> <p>42. Розкрийте поняття та зміст забезпечення інформаційної безпеки.</p> <p>43. Виявіть сучасні інформаційні загрози системі забезпечення національної безпеки України.</p> <p>44. Що означає система запобігання та протидії інформаційним загрозам національній безпеці України?</p> <p>45. Розкрийте особливості застосування механізмів забезпечення національної безпеки України спеціалізованими органами державної влади та управління.</p> <p>46. Дайте загальну характеристику загроз національній безпеці в соціальній та гуманітарній сферах.</p> <p>47. Охарактеризуйте соціальні пріоритети в Україні.</p> <p>48. Покажіть бідність в Україні як соціальну загрозу та охарактеризуйте проблеми її подолання.</p> <p>49. Розкрийте проблеми в соціальному захисті населення в Україні.</p> <p>50. Розкрийте поняття демографічної безпеки.</p> <p>51. Що таке природні та міграційні втрати?</p> <p>52. Виявіть взаємозумовленість поняття «м'яка безпека» та сучасних викликів Української Держави.</p> <p>53. Розкрийте особливості забезпечення національної безпеки України в умовах європейської інтеграції.</p> <p>54. Покажіть євроатлантичну інтеграцію України як гаранта національної безпеки.</p> <p>55. Охарактеризуйте питання безпеки та співробітництва в Балто-Чорноморському регіоні.</p> <p>56. Оцініть воєнно-економічну підтримку США в контексті забезпечення національної безпеки України.</p> <p>57. Покажіть двостороннє і багатостороннє міждержавне співробітництво України у сфері безпеки.</p> <p>58. Розкрийте агресію в Україні як прояв імперської ідеології «руського мира» на пострадянському просторі.</p> <p>59. Покажіть безпекові перспективи здійснення санкційної політики.</p> <p>60. Охарактеризуйте дипломатичні виклики національній безпеці</p>
--	---

	<p>України.</p> <ol style="list-style-type: none"> 61. Дайте поняття міжнародної безпеки та її основних принципів. 62. Здійсніть класифікацію міжнародної безпеки. 63. Які основні моделі та концепції міжнародної безпеки? 64. Що означає воєнна сила в міжнародній безпеці? 65. Які геополітичні загрози в сучасному світі? 66. Охарактеризуйте форми та прояви терору і тероризму. 67. Дайте поняття міжнародному тероризму. 68. Що таке політичний тероризм? 69. Які особливості боротьби з тероризмом у сучасному світі? 70. Розкрийте миротворчу діяльність ЗСУ в сучасному світі. 71. Проаналізуйте основні функції політології. 72. Охарактеризуйте демократію як політичний режим. 73. Проаналізуйте основні форми демократичного правління. 74. Охарактеризуйте основні форми демократії. 75. Проаналізуйте основні особливості політичної системи України. 76. Охарактеризуйте тоталітаризм як політичний режим. 77. Охарактеризуйте авторитаризм як політичний режим. 78. Назвіть основні елементи структури держави та проаналізуйте їх. 79. Назвіть основні теорії походження держави як суспільно-політичного інституту. 80. Назвіть та проаналізуйте основні функції держави. 81. Назвіть основні ознаки громадянського суспільства у демократичній державі. 82. Проаналізуйте функції збройних сил демократичної держави. 83. Охарактеризуйте цивільно-військовий контроль як елемент демократії. 84. Назвіть основні функції політичної партії та її роль у політичній системі держави. 85. Охарактеризуйте основні типи виборчих систем. 86. Проаналізуйте основні виборчі цензи. 87. Охарактеризуйте особливості реалізації законодавчої влади в Україні. 88. Назвіть основні стадії законотворчого процесу в Україні. 89. Охарактеризуйте особливості реалізації виконавчої влади в Україні. 90. Охарактеризуйте особливості реалізації судової влади в Україні. 91. Охарактеризуйте функції Президента України. 92. Опишіть особливості та основні функції ЗСУ в системі органів державної влади. 93. Розкрийте суть поняття «соціологія» та її місце в системі суспільних наук.
Опитування	Анкета-оцінка з метою визначення якості викладання предмета буде надана після завершення навчального курсу.

ДОДАТОК

Схема курсу

Кількість годин ауд./самоств.	Тема	Результати навчання	Завдання
6/2	1. Основні засади соціологічної науки.	Засвоїти поняття соціології, її предмет, об'єкт і методи. Характеризувати структуру соціологічного знання. Розуміти функції соціології та її зв'язок з іншими науками. Оцінювати суспільство як соціальну систему. Знати теорії походження суспільства. Пояснювати типи суспільств. Трактувати соціальну структуру суспільства, соціальну стратифікацію та соціальну мобільність. Виявляти характерні особливості сучасного суспільства. Здійснювати соціологічні підходи до вивчення особистості. Розкривати соціологічну структуру особистості. Показувати процес соціалізації особистості. Подавати поняття суспільства у соціології. Розрізняти основні підходи до визначення структури суспільства. Вміти розрізняти соціальні інститути та здійснювати їх класифікацію. Усвідомлювати соціальний статус і соціальну роль.	Тести, питання, реферати
4/2	2. Основи проведення соціологічних досліджень.	Засвоїти сутність, структуру та типи соціологічних досліджень. Характеризувати програму соціологічного дослідження. Розкривати методи соціологічного дослідження. Оцінювати допоміжні документи соціологічного дослідження та методи їх використання. Трактувати вибірку в соціологічному дослідженні. Розуміти гіпотезу соціологічного дослідження, її сутність і роль у процесі дослідження. Вміти аналізувати	Тести, питання, реферати

		документи у соціологічному дослідженні. Пояснювати анкетне опитування як метод соціологічного дослідження. Подавати інтерв'ю як метод соціологічного дослідження. Здійснювати спостереження в соціологічному дослідженні. Проводити соціологічний експеримент. Усвідомити значення та роль соціометрії.	
4/2	3. Соціологія суспільних галузей.	Розуміти предмет військової соціології. Розкривати основні підходи до структурування військової соціології. Засвоїти базові категорії військової соціології та її основні завдання. Характеризувати предмет і категорії соціології конфлікту. Знати структуру, функції, причини та механізм соціального конфлікту. Здійснювати попередження та розв'язання конфліктів. Виявляти предмет і об'єкт етносоціології. Трактувати національно-етнічні процеси та відносини. Розрізняти предмет і об'єкт соціології релігії. Показувати релігію як соціальний інститут, її еволюцію та організаційні форми.	Тести, питання, реферати
4/3	4. Соціально-політичні засади забезпечення національної безпеки.	Розкривати класичні та сучасні принципи наукового осмислення проблеми забезпечення національної безпеки. Показувати систему цінностей як основу забезпечення безпеки людини, соціуму, суспільства. Трактувати онтологічно-гносеологічний підхід до механізмів забезпечення національної безпеки. Знати інституційно-цивілізаційний принцип формування механізмів забезпечення національної безпеки. Характеризувати Поняття національних інтересів. Оцінювати національні інтереси	Тести, питання, реферати

		України. Виявляти сфери національних інтересів України. Класифікувати загрози національним інтересам та національній безпеці України. Пояснювати поняття внутрішньої політичної безпеки держави. Розуміти проблему стабільного розвитку суспільства та консолідації нації. Розрізняти рівні та суб'єкти політичної системи. Знати вертикальні та горизонтальні суперечності між суб'єктами політичної системи суспільства. Усвідомлювати основні загрози національній безпеці всередині країни. Класифікувати шляхи забезпечення внутрішньополітичної стабільності.	
4/3	5. Основні складові національної безпеки України.	Показувати основні наявні та ймовірні загрози воєнній безпеці України. Трактувати поняття та систему забезпечення воєнної безпеки України. Характеризувати проблеми відповідності забезпечення воєнної безпеки України сучасним внутрішньополітичним та зовнішньополітичним викликам. Розрізняти шляхи, форми та методи удосконалення механізмів забезпечення воєнної безпеки України в сучасних умовах. Виявляти інноваційний підхід до розробки перспективних механізмів забезпечення воєнної безпеки України. Розкривати поняття та зміст забезпечення інформаційної безпеки. Знати сучасні інформаційні загрози системі забезпечення національної безпеки України. Засвоїти систему запобігання та протидії інформаційним загрозам національній безпеці України. Розуміти особливості	Тести, питання, есе

		застосування механізмів забезпечення національної безпеки України спеціалізованими органами державної влади та управління. Подавати загальну характеристику загроз національній безпеці в соціальній та гуманітарній сферах. Пояснювати соціальні пріоритети. Оцінювати бідність в Україні та проблему з її подоланням. Знати проблеми щодо соціального захисту населення. Усвідомити поняття демографічної безпеки. Вміти аналізувати природні та міграційні втрати.	
2/3	6. Україна в системі регіональної колективної безпеки.	Показувати «м'яку безпеку» та сучасні виклики Української Держави. Характеризувати національну безпеку України в умовах європейської інтеграції. Трактувати євроатлантичну інтеграцію України як гаранта національної безпеки. Розкривати питання безпеки та співробітництва у Балто-Чорноморському регіоні. Знати воєнно-економічну підтримку США в контексті забезпечення національної безпеки України. Розуміти двостороннє і багатостороннє міждержавне співробітництво України у сфері безпеки. Подавати агресію в Україні як прояв імперської ідеології «русского мира» на пострадянському просторі. Виявляти безпекові перспективи здійснення санкційної політики. Усвідомлювати дипломатичні виклики національній безпеці України.	Тести, питання, есе
4	7. Система міжнародної безпеки в умовах глобалізації.	Розкривати поняття міжнародної безпеки та її основні принципи. Здійснювати класифікацію міжнародної безпеки. Характеризувати основні моделі та концепції міжнародної безпеки.	Тести, питання, реферати, контрольна робота

		<p>Пояснювати воєнну силу в міжнародній безпеці. Показувати геополітичні загрози сучасного світу. Розуміти форми та прояви терору і тероризму. Розрізняти міжнародний тероризм. Трактувати політичний тероризм. Оцінювати особливості боротьби з тероризмом у сучасному світі. Знати про миротворча діяльність ЗСУ в сучасному світі.</p>	
4/2	8. Політика і влада як ключові категорії політології.	<p>Усвідомити політологію як науку та її основні функції. Засвоїти основні етапи розвитку світової політичної думки. Навчитись трактувати політику як суспільне явище, її основні функції. Орієнтуватись в питаннях воєнної політики та її особливостях. Усвідомлювати сутність, основні теоретичні підходи та концепції влади. Знати види влади, специфіку та структура політичної влади. Розуміти сутність суб'єкта, об'єкта та ресурсів влади. Розкривати поняття легітимності влади. Виявляти характерні риси політичної влади. Розкривати Функції політичної влади. Виявляти форми політичної влади.</p>	Тести, питання, реферати
4/2	9. Політичні відносини суспільства.	<p>Розкривати сутність політичної системи суспільства. Розуміти політичний процес та політичну діяльність. Трактувати політичну соціалізацію. Розрізняти політичну свідомість та політичну культуру. Розкривати основні ознаки демократичного політичного режиму. Характеризувати недемократичні політичні режими. Засвоїти структуру і типи політичних систем. Пояснювати політику і групи інтересів. Вирізняти еліту як суб'єкта політики. Знати сутність демократії та сучасні</p>	Тести, питання, реферати

		концепції демократії. Характеризувати тоталітаризм, його ознаки та види. Знати основні особливості авторитаризму. Усвідомлювати характер трансформації недемократичних режимів.	
2/2	10. Держава як елемент політичної організації суспільства	Характеризувати сутність держави. Знати функції держави. Засвоїти структура і форми держави. Трактувати правову державу і громадянське суспільство. Пояснювати основні ознаки парадигми держави. Розрізняти види держав за адміністративно-територіальним устроєм. Розкривати ознаки громадянського суспільства.	Тести, питання, есе
4/2	11. Інститути державного управління в Україні.	Характеризувати основні функції законодавчої влади. Трактувати сутність та структура виконавчої влади в Україні. Пояснювати місце та роль Президента України в системі органів державної влади. Розкривати сутність судової влади в Україні. Розуміти систему місцевого самоврядування України. Знати про політичні процеси в Україні на початку 1990-х років як новий етап боротьби українського народу за незалежність. Усвідомити Конституцію України як Основний Закон держави. Засвоїти особливості функціонування органів державної влади в Україні. Трактувати органи публічного управління як основа демократії. Пояснювати особливості організації та забезпечення законотворчості в Україні. Знати інституційна побудову, функції та завдання виконавчої влади України. Оцінювати здійснення правосуддя в судовій системі України.	Тести, питання, реферати
4/2	12. Політичні партії та	Характеризувати сутність та	Тести, питання,

	<p>вибори в структурі політичної системи.</p>	<p>функції політичних партій. Трактувати типологію партійних систем. Знати процес становлення багатопартійності в Україні. Засвоїти поняття та типологію виборів. Розрізняти виборчі системи. Характеризувати вибори і виборчої системи України. Розуміти причини виникнення партій. Знати основні етапи розвитку партій. Розкривати законодавче регулювання виборів. Усвідомлювати значення політичних партій у суспільно-політичному житті та здійснювати їх класифікацію. Виявляти місце та роль партійних лідерів у структурі політичної партії. Оцінювати функції та класифікувати вибори. Пояснювати демократичні принципи виборів.</p>	<p>реферати</p>
4/2	<p>13. Збройні сили України в політичній системі суспільства.</p>	<p>Знати нормативно-правове забезпечення діяльності Збройних сил України. Оцінювати органи державної влади як суб'єкти управління Збройними силами України. Виявляти особливості участі армії в політичних процесах. Характеризувати цивільно-військові відносини та цивільний контроль над збройними силами як елементи демократії. Знати ознаки армії як суспільно-політичного інституту. Трактувати місце збройних сил у політичній системі держави. Розуміти моделі відносин армії з владою в тоталітарних та авторитарних державах. Пояснювати місце та роль збройних сил у демократичній державі. Розрізняти основні ознаки класифікації військово-цивільних відносин. Розкривати причини дестабілізації цивільно-військових відносин. Засвоїти систему цивільного</p>	<p>Тести, питання, реферати</p>

		контролю над Збройними Силами України.	
4/3	14. Основи геополітики. Україна в системі міжнародних відносин.	Характеризувати зовнішню політику держави, її сутність, зміст, мету. Знати основні теорії міжнародних відносин: реалізм, лібералізм, конструктивізм. Розуміти мету, види та типи міжнародних відносин. Трактувати чинники впливу держави на міжнародній арені. Розкривати міжнародні конфлікти: поняття, причини, засоби та методи врегулювання. Засвоїти основні суб'єкти міжнародних відносин. Виявляти особливості сучасних міжнародних відносин у умовах глобалізації. Пояснювати сутність та роль сучасних світових інститутів узгодження колективних інтересів. Усвідомити особливості геополітичного становища та основні віхи становлення України як суб'єкта міжнародних відносин. Оцінювати взаємовідносини України і міжнародних організацій.	Тести, питання, есе, контрольна робота